

Τίποτα το ίδιο

Γυρίζοντας από τη διήμερη επίσκεψη που πραγματοποιήσαμε με τον Θανάση Καμπαγιάννη και την Αναστασία Σταυροπούλου στη Δυτική Όχθη στις 30 & 31 Αυγούστου ηρθε η πρόσκληση να γράψω στο Jacobin Greece για το ταξίδι αυτό. Ανέκυψε, όμως, αμέσως το πρόβλημα: τι να πρωτοαποτυπωθεί από όλες αυτές τις πληροφορίες, τις εικόνες, τις εμπειρίες που εκτός από πολλές ήταν και τόσο πυκνές. Ευτυχώς όσο οι μέρες περνούσαν το υλικό έμπαινε σε μία σειρά. Στη [συνέντευξη τύπου](#) που οργανώθηκε στον Δικηγορικό Σύλλογο Αθήνας μπορέσαμε να μιλήσουμε για οσα συζητήσαμε και κυρίως για όσα υποσχθήκαμε να κάνουμε με τους Παλαιστίνιους και Παλαιστίνιες συναδέλφους και συναδέλφισσες μας, με βασικό άμεσο στόχο την αδελφοποίηση των δύο δικηγορικών συλλόγων, και να μεταφέρουμε τα όσα αδιανόητα πληροφορηθήκαμε στη συνάντηση με τον Επίτροπο Υποθέσεων Κρατουμένων και πρώην Κρατουμένων για τη συνθήκες κράτησης των Παλαιστινίων στις ισραηλινές φυλακές. Παράλληλα, στις φιλόξενες σελίδες της Εφημερίδας των Συντακτών καταγράψαμε το [οδοιπορικό](#) της διήμερης διαμονής μας στη γη της Παλαιστίνης.

Όταν αποφάσισα να ξεκινήσω να γράφω το παρόν κείμενο το αρχικό πρόβλημα της αφθονίας του υλικού είχε πλέον μετασχηματιστεί. Τί άλλο έχει μείνει να ειπωθεί από ένα ταξίδι μόλις 48 ωρών; Αποφάσισα, λοιπόν, να γυρίσω σε μια στιγμή που επανέρχεται στη σκέψη μου τις τελευταίες δέκα μέρες. Το βράδυ του Σαββάτου, της πρώτης ημέρας της επίσκεψής μας και αφού είχαμε ήδη ολοκληρώσει δύο πολύ ενδιαφέρουσες συναντήσεις με το Διοικητικό Συμβούλιο του Παλαιστινιακού Δικηγορικού Συλλόγου και με δικηγόρους από οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δειπνήσαμε μαζί με κάποιους από τους συναδέλφους και τις συναδέλφισσες μας. Αφου γνωριστήκαμε καλύτερα με τους εξαιρετικά φιλόξενους συνδαιτυμόνες μας και η συζήτηση απαλλάχθηκε από τον επίσημο τόνο των συναντήσεων που είχαν προηγηθεί, αρχίσαμε να μιλάμε σε οικείο και χαλαρό κλίμα. Μοιραία η κουβέντα οδηγήθηκε στο ερώτημα πως βλέπουν το από δω και πέρα, για να λάβουμε την αφοπλιστική απάντηση του Παλαιστινιου συναδέλφου μας: η Παλαιστίνη είναι το μέλλον, οι Παλαιστίνιοι και οι Παλαιστίνιες είναι το μέλλον.

Η απάντηση αυτή θα μπορούσε να εκληφθεί ως μία ευχή, μια υπόθεση ή και λόγια του αέρα. Θα μπορούσε να ξεχαστεί, θα μπορούσαμε να την προσπεράσουμε όμως διατυπώθηκε με έναν τόσο απόλυτο και τόσο σίγουρο τρόπο που έκτοτε επανέρχεται διαρκώς στη σκέψη μου, πρώτα απ' όλα λόγω της προφανούς αναντιστοιχίας και αντίθεσής της με την πραγματικότητα. Πως γίνεται κάποιος ο οποίος ζει αυστηρά οριοθετημένος, φυλακισμένος μέσα στην ίδια του την πόλη και στην ίδια του τη χώρα, ο οποίος αναγκάζεται να περνάει κάθε μέρα μέσα από checkpoint και να υφίσταται κάθε είδους

εξευτελισμούς για να κάνει το πιο απλό πράγμα, όπως να πάει στη δουλειά του ή να πάει το παιδί του στο σχολείο, κάποιος ο οποίος ανήκει σε έναν λαό που υφίσταται γενοκτονία να απαντάει με έναν τόσο απόλυτο τρόπο ότι αυτός ο λαός και αυτή η χώρα είναι το μέλλον; Πως γίνεται να είναι τόσο αφοπλιστικός και τόσο κάθετος;

Η σιγουριά του συνομιλητή μας, ότι η Παλαιστίνη είναι το μέλλον, δεν υπέκρυπτε οτιδήποτε το μεταφυσικό, ούτε αναφερόταν σε κάποιο μακρινό και άπιαστο μέλλον. Θα έλεγα ότι δεν είχε ίχνος συναισθήματος μέσα της, αντίθετα έδινε την αίσθηση μιας μετρημένης και ορθολογικής εκτίμησης. Γιατί ο συνομιλητής μας δεν εξαρτούσε το μέλλον της χώρας του από κάποιον εξωτερικό τρίτο ή από κάποια θεϊκή ή ανθρώπινη δύναμη. Το μέλλον αυτό εκπορευόταν αποκλειστικά από τη γνώση της κατάστασης την οποία βιώνει ο παλαιστινιακός λαός και την καθημερινότητα του αγώνα και της αντιστάσης. Γιατί όπως διαπιστώσαμε με τα μάτια μας, οι Παλαιστίνιοι και οι Παλαιστίνιες αγωνίζονται κάθε στιγμή και δευτερόλεπτο, όχι για να γίνουν εκείνοι οι δύναμη κατοχής αλλά να για να ζήσουν ειρηνικά και ελεύθερα σε αυτή την απίστευτα όμορφη γη, για να σταματήσει η γενοκτονία και η καταστροφή.

Η αφοπλιστική απάντηση που λάβαμε δεν ήταν τίποτα άλλο παρά ένα παράδειγμα αυτού που ονομάζεται **sumud**, της υπομονής, της επιμονής και της αποφασιστικότητας με την οποία ο Παλαιστινιακός λαός αντιστέκεται και παλεύει τη δύναμη κατοχής. Το sumud αποτελεί ταυτοτικό στοιχείο των Παλαιστινίων, της ζωής και της καθημερινότητάς τους, είτε ζουν στη Γάζα, είτε ζουν στη Δυτική Όχθη είτε στα προσφυγικά camp του Λιβάνου ή της Ευρώπης. Το sumud, το οποίο αποτελεί μια συνολική στάση ζωής που οι δυτικοί αρχίσαμε να γνωρίζουμε πριν από μερικούς μήνες μέσα από το "March to Gaza" και τον συνοδοιπόρο του το "Καραβάνι Sumud", χωρίς να μπορούμε να συλλάβουμε όλο του το βάθος, αποκαλυπτόταν τώρα μπροστά μας στον φυσικό του χώρο, ως μια δύναμη βαθιά υλική και βαθιά ριζωμένη στην πραγματικότητα. Sumud, όπως μάθαμε από πρώτο χέρι, σημαίνει να αντιστέκεσαι στην κατάκτηση, στη γενοκτονία, στο apartheid, στην καταστροφή και ταυτόχρονα παλεύεις μέσα σε αυτή τη δύσκολη συνθήκη και να χτίζεις το δικό σου μέλλον.

Την Κυριακή, δεύτερη ημέρα του ταξιδιού μας, περάσαμε στην Ιερουσαλήμ μέσα από το checkpoint της Καλάντια και συναντήσαμε τον ντόπιο συνοδό μας που περπάτησε μαζί μας μέσα στην παλιά πόλη δείχνοντάς μας πόρτα την πόρτα το εθνικιστικό σχέδιο του Ισραήλ στην πράξη. Στην ερώτηση που του απευθύναμε σχετικά με το δικό του από δω και πέρα, ήταν επίσης αφοπλιστικός και κάθετος: αυτό που θέλει περισσότερο είναι όταν πεθάνει να τον θάψουν στην Ιερουσαλήμ. Αυτή την πανέμορφη πόλη, μέσα στην οποία πρέπει κάθε ώρα και στιγμή της ημέρας να παλεύει για την ύπαρξή του και για τη διατήρηση των ελάχιστων και υπό διαρκή αίρεση δικαιωμάτων που του παραχωρεί η άδεια διαμονής του κράτους κατοχής του Ισραήλ, όπου δεν μπορεί να μετακινηθεί ελεύθερα και δεν μπορεί να εκφραστεί ελεύθερα, δεν άφηνε την παραμικρή υπόνοια ότι μπορεί να την εγκαταλείψει ποτέ ή ότι θα εγκαταλείψει τον αγώνα για να την ελευθερώσει. Το sumud εμφανίστηκε και πάλι ως ο,τι πιο λογικό και αναμενόμενο.

Μέσα στις 48 αυτές ώρες που μας φάνηκαν βδομάδες, μπόρεσα να καταλάβω καθαρά ακόμη ένα

πράγμα- τι εννοούσε η Παλαιστίνη κάτοικος της Χεβρώνας, στο εξαιρετικό ντοκιμαντέρ «48, Αντίσταση στον Μεγάλο Εποικισμό» της ομάδας 218, που έλεγε ότι οι Παλαιστίνιοι είναι αυτοί που μαθαίνουν στον υπόλοιπο κόσμο τι σημαίνει ελευθερία. Αν έχουμε την ελάχιστη διάθεση να ξεπεράσουμε δυτικές αυταπάτες ότι η ελευθερία μας είναι ένας περιορισμένος προσωπικός χώρος που ξεκινάει εκεί που σταματάει η ελευθερία των άλλων, η Παλαιστίνη έχει πολλά να μας διδάξει για την ελευθερία ως καθημερινή και αδιάλειπτη πάλη που την κατακτούμε στον βαθμό την επιδιώκουμε με όλες μας τις δυνάμεις ατομικά και κυρίως συλλογικά. Μέσα από μία τέτοια κοσμοθεωρία όπου η επιμονή, η αποφασιστικότητα, η διαρκής αντίσταση μαζί με την ελευθερία έχουν κεντρικό ρόλο, γίνεται εν τέλει εφικτή η προσέγγιση του μέλλοντος και η απάντηση στο τι κάνουμε και τι θέλουμε να κάνουμε από δω και πέρα.

✖ Οι αποκρίσεις του συναδέλφου μας στη Ραμάλα και του συνοδοιπόρου μας στην Ιερουσαλήμ, οι οποίοι μπορούσαν τόσο εύκολα μιλήσουν για το μέλλον, το δικό τους ατομικό και ταυτόχρονα συλλογικό, συνειδητοποιώ τόσες μέρες μετά ότι δεν δημιούργησαν μόνο απορία, ερωτήματα ή θαυμασμό. Δημιούργησαν και κάποια ζήλια, γιατί στην ίδια ερώτηση για το μέλλον και το απο δω και πέρα, η απάντηση η δική μου ή η συλλογική δική μας εδώ στη δύση, δεν μπορεί να αρθρωθεί εύκολα ή ακόμα και αν αρθρωθεί δεν μπορεί να είναι πειστική.

Η υπό εξέλιξη γενοκτονία στην Παλαιστίνη δεν μας απογυμνώνει μόνο γιατί δεν έχουμε καταφέρει ως κοινωνίες να τη σταματήσουμε, αλλά και γιατί την ίδια στιγμή που δεν μπορούμε να σταματήσουμε αυτό το έγκλημα δεν μπορούμε να κάνουμε και τίποτα άλλο, δεν μπορούμε να ορίσουμε πειστικά και ουσιαστικά τις ζωές και το μέλλον μας. Οι Παλαιστίνιοι και η Παλαιστίνιες, λοιπόν, δεν παλεύουν μόνο για τον εαυτό τους ούτε για το μόνο για το δικό τους μέλλον και αυτό πρέπει να μας είναι πλέον σαφές. Παλεύουν συνολικά για την ανθρωπότητα και για τη δυνατότητα της ανθρωπότητας να μπορέσει να κοιταχτεί στον καθρέφτη αντέχοντας την εικόνα της, να φανταστεί, να μιλήσει και να παλέψει για το δικό της συλλογικό μέλλον.

Τίποτα το ίδιο, λοιπόν, μετά την Παλαιστίνη, τίποτα το ίδιο μετά το Sumud.

*Η **Αναστασία Ματσούκα** είναι δικηγόρος, σύμβουλος στο Δ.Σ. του ΔΣΑ, μέλος της Εναλλακτικής Παρέμβασης Δικηγόρων Αθήνας.

*Οι φωτογραφίες που συνοδεύουν τη δημοσίευση τραβήχθηκαν από τα μέλη της αποστολής της κατά τη διάρκεια της επίσκεψης τους στη Δυτική Όχθη.